

Протистояння. Том 1

1974 року почалася незрівнянна літературна кар'єра вчителя англійської мови Стівена Кінга, нині відомого мільйонам читачів Короля горору. За понад сорок років його творчої діяльності світ побачили безліч романів, накладі яких давно перетнули межу в третину мільярда примірників. Кінгу вже не потрібно доводити своє право називатися справжнім письменником, і доказ цьому — величезна армія фанатів і престижні літературні нагороди. «Протистояння» — одна з найкращих та найвідоміших книжок автора.

Одного дня в колонку автозаправної станції містечка Арнетт вривається старий «шевроле», у салоні якого лежать тіла молодої сім'ї. Чарлі з дружиною та крихіткою-донькою тікали якнайдалі від лабораторії, де внаслідок збігу обставин на свободу вирвався небезпечний вірус. Так смертоносний Капітан Трипс почав свій вояж Америкою й світом, безжально забираючи життя людей. Тільки шестеро на тисячу залишаться живими.

Ті, кого не скосила хвороба, втратять своїх рідних і близьких, подолають відстані й перешкоди та гуртуватимуться, щоб побудувати новий світ. У кошмарах, які вони бачитимуть щоночі, приходитиме загадковий Темний чоловік. Апостол смерті, Рендалл Флеґґ провіщатиме прихід Зла і закликатиме приєднатися до нього. А Матінка Ебіґейл збиратиме тих, хто стане на позицію Добра. Так почнеться Протистояння...

С Т І В Е Н
К І Н Г

ПРОТИСТОЯННЯ

ТОМ I

**STEPHEN
KING**

THE STAND

VOLUME 1

A NOVEL

The Complete & Uncut Edition

**СТІВЕН
КІНГ**

ПРОТИСТОЯННЯ

ТОМ 1

РОМАН

Повне розширене видання

ХАРКІВ **КЛУБ**
2017 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЛЯ

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2017

ISBN 978-617-12-3513-7 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
King S. The Stand : A Novel / Stephen King. — New York : Anchor Books,
2012. — 1200 p.

Публікується з дозволу Doubleday, an imprint of The Knopf Doubleday
Group, a division of Penguin Random House LLC.

Обережно! Ненормативна лексика!

Переклад з англійської Сергія Крикуна, Ганни Яновської

Ілюстрації Берні Райтсона

Дизайнер ІвановІТСН

Електронна версія створена за виданням:

Кінг С.

К41 Протистояння. Том 1 : роман / Стівен Кінг ; пер. з англ. С. Крикуна, Г. Яновської ; худ. Б. Райтсон. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. — 576 с. : іл.

ISBN 978-617-12-2462-9 (укр.)

ISBN 978-0-307-94730-7 (англ.)

У таємній урядовій лабораторії США стався нещасний випадок: на волю вирвався смертельно небезпечний вірус. Перед очима читача розгортається панорама Америки, захопленої апокаліптичною пошестю посеред буденних клопотів і звичайних людських драм. Однак... страшна хвороба знищує не всіх. Щасливці, які з загадкових причин не захворіли й лишилися жити серед смерті й занепаду, шукають одне одного, а згуртувавшись, прямують до одного з двох полюсів, які раптово утворилися для них на карті батьківщини. Ці полюси — двоє незвичайних людей, наділених надприродною силою. У першому томі роману Добро і Зло займають свої позиції на полі — щоб зійтися в справжньому Протистоянні не на життя, а на смерть у другій частині.

УДК 821.111(73)

ББК 84(7Спо)

© Stephen King, 1978, 1990

© Bernie Wrightson, illustrations, 1990

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2017

цю комору з лячними дивами
Я ПРИСВЯЧУЮ ТЕБІ

ВІД АВТОРА

«Протистояння» — художня вигадка, і це видно з самої тематики твору. Багато подій у романі відбувається на теренах справжніх міст, як-от Оганквіт (штат Мейн), Лас-Вегас (штат Невада), Боулдер (штат Колорадо). Якщо того вимагав сюжет моєї оповіді, я дозволяв собі довільно змінювати географію цих місцевостей. Сподіваюся, читачі, які мешкають там і в інших містах, згаданих у романі, не надто засмутяться через мою «страшенну нахабність» (цитую Дороті Сеєрс, яка й сама спокійно вдавалася до подібних витівок).

Інші ж топоніми — Арнетт (штат Техас) та Шойо (штат Арканзас) — такі ж реальні, як і події цього роману.

Я в особливому боргу перед фельдшером Расселлом Дорром та доктором Річардом Германом, які працюють у Бриджстонському центрі сімейної медицини; вони відповіли мені на запитання стосовно природи грипу й пояснили його здатність мутувати приблизно раз на два роки. Також велика подяка Сюзан Артц Меннінг із Кастіна¹ за те, що вчитала перший рукопис.

А найбільше я вдячний Біллові Томпсону та Бетті Прашкер, адже саме вони допомогли цій книжці з'явитися в якнайкращому вигляді.

С. К.

¹ Castine — невелике містечко в штаті Мейн.

ПЕРЕДМОВА У ДВОХ ЧАСТИНАХ

ЧАСТИНА 1. ПРОЧИТАТИ ПЕРЕД ПРИДБАННЯМ

Є кілька речей, які вам варто відразу дізнатися про цю версію «Протистояння», і то ще перед тим, як ви вийдете з книгарні. Тому я сподіваюся, що спіймав вас раніше: у найкращому випадку ви зараз стоїте у відділі новітньої літератури біля полиці з літерою «К», тримаючи інші покупки під пахвою, а цю книжку — перед очима. Інакше кажучи, сподіваюся, що зловив вас, поки ваш гаманець і досі безпечно спочиває в кишені. Готові? Окей, дякую. Обіцяю довго не розводитися.

По-перше, це не новий роман. Якщо у вас є сумніви щодо цього, дозвольте мені їх розвіяти просто тут і зараз, поки ви ще стоїте на безпечній відстані від каси, яка вийме гроші з вашої кишені та покладе їх до моєї. «Протистояння» вперше вийшло друком понад десять років тому.

По-друге, це не є цілком нова, зовсім інша версія «Протистояння». Ви не виявите, що старі персонажі поведуться інакше; сюжет у певному місці не відгалузиться й не поведе Вас, Постійний Читачу, у геть іншому напрямку.

Ця версія «Протистояння» — це розширений варіант оригінального роману. Я вже сказав, що старі персонажі не зміняться й не чинитимуть невластивих їм речей, але ви помітите, що практично всі герої роблять більше всіляких учинків, і якби мені не гадалося, що деякі з цих дій доволі цікаві (можливо, окремі епізоди справді проллють світло на певні моменти), я б ніколи не згодився на цей проект.

Якщо це не те, чого вам хочеться, не купуйте цю книжку. А якщо вже купили, то, сподіваюся, чек не викинули. Адже перш ніж віддати вам

готівку або повернути гроші на картку, у книгарні, де ви зробили покупку, вимагатимуть якесь підтвердження.

Коли ж розширена версія — це саме те, по що ви прийшли, запрошую вас рушити за мною трішечки далі. Хочу багато чого вам розповісти, і, гадаю, краще нам розмовлятиметься за рогом.

У темряві.

ЧАСТИНА 2. ПРОЧИТАТИ ПІСЛЯ ПРИДБАННЯ

Насправді це не стільки передмова, скільки пояснення, чому ця версія «Протистояння» взагалі існує. Роман від самого початку був довгим, тож дехто (а то й багато хто) вважатиме появу розширеного варіанта примхою автора, у якого книжки продавалися досить добре, аби він міг себе потішити. Сподіваюся, про таке не йтиметься, однак я був би дурнем, якби не усвідомлював можливість і такої критики. Урешті-решт, чимало рецензентів роману й раніше вважали його роздутим і задовгим.

Чи була ця книжка затягнутою від самого початку, чи перегнув я палицю в новій редакції — хай ці питання лишаться на розсуд кожного окремого читача. Я лише хотів скористатися кількома сторінками, аби пояснити, що «Протистояння» виходить таким, яким я його написав, не тому, що хочу потішити себе або якогось конкретного читача, а тому, що про це просили багато моїх прихильників. Я б не погодився, якби сам не думав, що шматки, видалені з оригінального рукопису, збагачують оповідь, і збрехав би, коли б не зізнався, що мені цікаво, як це сприйме публіка.

Пожалію вас і не розповідатиму про те, як писав «Протистояння»: низка думок, які творять роман, рідко цікавить когось, окрім письменників-новачків. Їм здається, що існує «таємна формула», за якою пишуть комерційно успішні романи, однак її немає. Щось вигадуєш; згодом додається ще одна ідея; потім проводиш зв'язок або низку зв'язків між цими думками; проступають кілька персонажів (зазвичай спершу це лише тіні); у голові письменника з'являється можливе закінчення (одначе, коли до нього доходиш, воно далеко не завжди схоже на початковий задум); а тоді настає мить, коли романіст

береться за аркуш із ручкою, друкарську машинку або комп'ютер із програмою для набирання тексту. Коли мені ставлять запитання «Як ви пишете?», я завжди кажу: «Слово за словом», — і від цієї відповіді так само завжди відмахуються. Однак у цьому вся суть. Буду відвертим, звучить надто просто, проте, коли ваша ласка, подумайте про Великий китайський мур — камінчик за камінчиком, по одному за раз, чуваче. Ото й усе. По одному за раз. Проте я читав, що ту херовину видно з космосу навіть без телескопа.

Тим читачам, які справді зацікавлені: я розповідаю цю історію в останньому розділі «Танку смерті» — це невпорядкований, проте зручний для читання огляд жанру горор, який я опублікував у 1981 році. Я не зумисне рекламую ту книжку. Просто кажу, що оповідь про створення «Протистояння», якщо вона вам потрібна, міститься там, однак розказав я її не тому, що вона цікава сама по собі, а для того, щоб проілюструвати геть іншу думку.

Щодо цієї книжки важливим є те, що з фінальної версії рукопису вилучили близько чотирьохсот сторінок. Це не редакторське рішення, і якби було так, я б радо полишив книжку доживати свій вік у тому вигляді, у якому її тоді надрукували.

Книжка потоншала на прохання вельмишановної бухгалтерії. Вони підсумували виробничі витрати, порівняли їх із тим, як продавалися видання у твердій палітурці моїх попередніх чотирьох книжок, і вирішили, що ринок потягне лише ціну в 12,95 долара (а тепер, друзі мої, погляньте на цінник на вашій книжці!). Мене спитали, чи зможу я вирізати щось із роману, чи, може, я б радше волів, аби цю справу зробили редактори видавництва. Я неохоче погодився провести ампутацію власноруч. Гадаю, вийшло геть непогано як для письменника, якого раз по раз звинувачують у тому, що він не лікує діарею своєї текстової програми. Лише одне місце в тій версії — подорож Сміттебака від Індіани до Лас-Вегаса — здається суттєво порубцьованим.

Хтось може спитати: нащо перейматися, коли сюжет на місці? Чи примхливому авторові заманулося себе потішити? Хочеться вірити, що ні, адже якщо це правда, я змарнував чималий шмат свого життя. Я вірю в те, що ціле завжди потужніше, ніж просто сума окремих його

складників², так уже воно є. Інакше ось це було б цілком прийнятною версією «Гензеля та Гретель»:

Малі Гензель та Гретель мали чудового батька й так само чудову матір. Чудова мати померла, і батько одружився з лярвою. Лярва прагнула позбутися дітей, аби витратити всі гроші тільки на себе. Вона затиранила свого безхребетного й тупого чоловічка, і той погодився відвести Гензеля та Гретель до лісу й убити їх. Останньої миті батько зглянувся над дітьми й замість того, щоб швидко та милосердно зарізати їх, полишив у лісі помирати голодною смертю. Вони блукали в хащах і натрапили на хатинку з цукерок. Хатинка належала відьмі, яка була завзятою людоджеркою. Відьма замкнула їх і сказала, що, коли вони погладшають до потрібної кондиції, вона їх з'їсть. Та дітлахи її перехитрували. Гензель штовхнув відьму в її ж власну піч. Діти знайшли відьомські скарби, а разом з ними, певне, лежала й мапа, адже вони врешті-решт потрапили додому. Їхній татко відразу ж дав копняка лярві, і вони жили довго та щасливо. Кінець.

Не знаю, як вам, а мені геть ніяк. Сюжет на місці, але зникла елегантність. Наче «кадилак», з якого зняли весь хром і зішкребли всю фарбу, — лишився сам тьмянний метал. Їхати може, а от крутизни нема.

Я не повернув на місце всі чотириста сторінок — є різниця між тим, щоб зробити все як належить, і простою вульгарністю. Деякі шматки, що валялися на підлозі монтажного цеху, коли я здавав обрізану версію, заслужили на це, тому там і лишились. Інші ж фрагменти (такі, як суперечка Френні з матір'ю на початку книжки), на мою думку, додають об'ємності та повноти, що мені як читачеві надзвичайно подобається. Повернімося на хвильку до «Гензеля та Гретель». Може, ви пам'ятаєте, що зла мачуха наказала чоловікові принести їй дитячі серця на доказ того, що лісоруб виконав її веління. Лісоруб показує, що в його мозку є кілька звивин, принісши їй серця двох кроликів. Або ж візьмімо, наприклад, знаменитий слід із хлібних крихт, який лишає Гензель, аби потім повернутись із сестрою назад. Кмітливий чувачок! Та коли він намагається знайти ті крихти, виявляється, що хліб подзьобали птахи. Сюжет міг би обійтись без тих елементів, та, з

іншого боку, власне з них сюжет і складається — з чудових, магічних складників оповіді. З того, що могло б бути нудним твором, вони зробили казку, яка понад сотню літ зачаровує та жахає читачів у всьому світі.

Гадаю, ніщо з того, що я повернув на місце, не дорівнюється до сліду з хлібних крихт, та мені завжди було прикро, що лише кілька штатних читачів у «Даблдеї» зустрілися з маніяком, який називав себе просто Пацаном... або ж побачили, що трапилося з ним біля тунелю, котрий перегукується з іншим тунелем за півконтиненту звідти — з тунелем Лінкольна в Нью-Йорку, який на початку книги обговорюють два персонажі.

Тож ось перед Вами, Постійний Читачу, «Протистояння» в тому вигляді, у якому я й хотів, щоб воно виїхало із салону. Так чи інакше, весь хром повернули. І остання причина появи цієї версії найпростіша. Хоча в мене це не улюблений роман, та люди, яким подобаються мої книги, часто називають його найкращим. Коли мені доводиться відкривати рота на публіку (а роблю я це якомога рідше), вона завжди розпитує про «Протистояння». Читачі обговорюють персонажів, немов живих людей, і часто питають, що трапилося з тим-то і тим-то... так, наче мої герої іноді пишуть мені листи.

І мене неодмінно питають, чи вийде коли-небудь екранізація. До речі, відповіддю буде, що, скоріш за все, так. Чи гарний вийде фільм? Не знаю. Хороше кіно чи погане, та воно мало не завжди послаблює фантастичні твори (звісно, є й винятки — одразу ж згадується «Чарівник країни Оз»). В обговореннях люди можуть нескінченно добирати акторів. Мені завжди гадалося, що розкішний Рендалл Флегт вийшов би з Роберта Дювалля, але я чув, як називали Клінта Іствуда, Брюса Дерна та Крістофера Вокена. Вони всі підходять, і якби Брюс Спрінгстін вирішив спробувати себе в ролі актора, з нього вийшов би цікавий Ларрі Андервуд (судячи з його кліпів, можу сказати, що він би прекрасно впорався... однак мій власний вибір — Маршалл Креншоу). Проте якби я міг, то полишив би образи Стю, Ларрі, Глена, Френні, Ральфа, Тома Каллена, Ллойда та того моторошного чолов'яги читачам, бо тільки вони можуть візуалізувати їх за допомогою уяви в той яскравий та повсякчас мінливий спосіб, на що не спроможна жодна камера. Урешті-решт, фільми — то лише ілюзія руху, яка

складається з тисяч статичних світлин. А уява рухається власним потоком. Фільми, навіть найкращі, заморожують книги — ті, хто подивився «Політ над гніздом зозулі», а потім прочитав роман Кена Кізі, будуть здивовані, як важко (або й узагалі неможливо) бачити Рендла Патріка Макмерфі у втіленні Джека Ніколсона. Це не обов'язково погано... проте фільми обмежують. Сила хорошої оповіді в її свободі й плинності; хороша оповідь по-особливому належить кожному читачеві.

Кінець кінцем, пишу я з двох причин: потішити себе та інших. Сподіваюся, повернувшись до цієї довгої та моторошної християнської історії, мені вдалося це зробити.

24 жовтня 1989 р.

[2](#) Кінг говорить про ефект синергії, який описував ще Аристотель.

Вулиці вогнем палають
Тут, між реальністю і вигадкою
У справжньому смертельному вальсі
І тутешні поети
Геть нічого не пишуть
Вони лиш осторонь стоять і спостерігають
У чіпкій темряві
Вони ловлять мить у протистоянні
Тримають чесну оборону
Та врешті їх однаково поранять
Навіть не доб'ють
Сьогодні й тут, у Країні Джунглів.

Брюс Спрінгстін

І стало ясно — вона не витримує!
Відчинилися двері, війнув вітер,
Свічки згасли, а потім зникли,
Фіранки гойднулися, він з'явився
І сказав: «Ну ж бо, Мері,
Не бійся».
І вона не злякалася,
І побігла до нього,
І злетіла...
Взяла його за руку...
«Ну ж бо, Мері,
Не бійся Женця!»

«*Blue Öyster Cult*»³

ЯК ПО ЛІТЕРАХ?
ЯК ПО ЛІТЕРАХ?
ЯК ПО ЛІТЕРАХ?

«*Country Joe and the Fish*»⁴

- 3 «Blue Öyster Cult» — впливовий американський рок-гурт, заснований у Нью-Йорку в 1967 р. Грає суміш геві-металу та гард-року, його вважають провісником панку. У піснях часто звучить науково-фантастична й горор-тематика. Один з улюблених гуртів Кінга.
- 4 «Country Joe and the Fish» — американський рок-гурт, заснований у 1965 р. Учасники виконували психоделічний рок, а пісні часто мали сатиричний характер. На початку антивоєнної пісні «Гадаю, я підписався на смерть» («I Feel Like I'm Fixin' To Die Rag») вокаліст Джо Макдональд часто виконував так звану «Рибну кричалку» — зала викрикувала «FISH», волаючи «Еф!», «Ай!» тощо за кожним «ЯК ПО ЛІТЕРАХ?» Макдональда. На концертах це слово часто міняли на «FUCK».

КОЛО ВІДКРИВАЄТЬСЯ

«Нам потрібна підмога», — подумав Поет.

*Едвард Дорн*⁵

— Саллі.

Почулося бурмотіння.

— Прокидайся, Саллі.

Бурмотіння погучнішало:

— ...ічепись...

— Прокидайся. Прокидайся негайно!

Чарлі.

Голос Чарлі. Кличе її. Давно?

Саллі виринула зі сну.

Спершу вона зиркнула на годинник на нічному столику — чверть по другій ночі. Чарлі не міг тут бути, він мав бути на зміні. А тоді вона роздивилася його, і щось усередині неї підскочило — якесь кепське передчуття.

Її чоловік був смертельно блідий. Очі повилазили з орбіт. В одній руці він тримав ключі від автівки. Другою й досі трусив Саллі, хоча вона вже розплющила очі. Схоже, він не міг зрозуміти, що вона прокинулася.

— Чарлі, у чому річ? Щось не так?

Здавалося, він не знав, що сказати. Борлак безпорадно стрибав, і в маленькому службовому бунгало чулося лише годинникове цокання.

— Пожежа? — тупо спитала вона.

Це було єдине, що могло довести його до такого стану, адже Саллі знала, що його батьки загинули в пожежі. Принаймні єдине, що спадало їй на думку.

— У певному сенсі так, — сказав він. — Та, з другого боку, усе значно гірше. Одягайся, люба. Буди Крихітку Лавон. Маємо забиратися звідси.

— Чому? — Саллі почала вставати.

Її охопив гнітючий страх. Усе здавалося неправильним. Реальність була схожою на сон.

— Куди забиратися? На задвірок?

Але вона знала, що Чарлі мав на увазі не задній двір: Саллі ще ніколи не бачила його таким переляканим. Вона глибоко вдихнула, та не відчула ні диму, ні паленого.

— Саллі, кохана, не питай. Мусимо тікати. Якогога далі. Просто хапай Крихітку Лавон і вдягай її.

— Чи можна... у нас є час спакувати речі?

Він заляк. Її слова немов збили його з пантелику. Саллі гадала, що нажахатися дужче вона неспроможна, та, схоже, помилилася. Вона усвідомила, що Чарлі не просто перелякався — його страх межує з безпорадною панікою. Він несвідомо провів рукою по волоссю й відказав:

— Не знаю. Треба перевірити напрямок вітру.

І з цими чудернацькими словами, які не мали для неї жодного сенсу, він полишив її — Саллі стояла посеред кімнати в ляльковому нічному платті, дезорієнтована, налякана, змерзла й босонога. Він немов збожеволів. Як напрямок вітру міг вплинути на час? І де воно було, оте «якогога далі»? У Ріно? У Веґасі? У Солт-Лейк-Сіті? І...

Від наступної думки вона схопилася за шию.

Самоволка. Втеча посеред ночі означала, що Чарлі збирався піти в самоволку.

Вона зайшла до маленької дитячої кімнати, подивилася на сонну Крихітку Лавон, загорнуту в рожеву ковдру, і на мить завмерла в нерішучості. Саллі хапалася за хистку сподіванку на те, що це лише надзвичайно реалістичний сон. Марево зникне, і вона прокинеться, як завше, о сьомій ранку, потім дивитиметься першу годину шоу «Сьогодні» й годуватиме Крихітку Лавон, сама поїсть, після чого готуватиме яечню для Чарлі: він повертався з нічної зміни на північній вежі Забороненої Зони о восьмій, а ввечері знову вирушав на роботу. За два тижні Чарлі знову переведуть на денну зміну, він позбудеться драгівливості, і, коли лежатиме поряд, їй не снитимуться такі божевільні сни, і...

— Ворушись! — зашипів він на неї, розбивши крихку надію. — У нас часу лише на те, щоб схопити кілька речей... та заради Бога, жінко, якщо ти любиш нашу Крихітку, — він наставив палець на дитяче ліжко, — вдягни її!

Він нервово кашлянув у руку, а тоді заходився висмикувати одяг з комодів і абияк скидати його у дві старі валізи.

Вона розбудила Крихітку Лавон і втішала її як могла: від того, що її підняли посеред ночі, трирічна дитина не розуміла, що коїться, і вередувала, а коли Саллі почала натягувати на неї рейтузи, кофтинку та комбінезон, Лавон розрюмсалася. Дитячий плач налякав її найдужче. Саллі згадалися інші рази, коли Крихітка Лавон, зазвичай справжнє янголятко, плакала вночі від попрілостей, крупу, кольок та поки різалися зубки. Коли вона побачила, як Чарлі мало не бігом прошмигнув повз двері з двома оберемками її білизни, страх повільно змінився на гнів. Шлейки ліфчиків майоріли позаду нього, наче паперові язички новорічних свистків. Він жбурнув їх до однієї валізи та захлопнув її. Звідти стирчала крайка її улюбленої комбінації, і Саллі могла закластися, що вона порвалася.

— Що таке?! — закричала вона, і навіжений тон її голосу спричинив у Крихітки Лавон новий вибух сліз, хоча та вже почала була затихати. — Ти здурів? Вони пошлють по нас солдатів, Чарлі! Солдатів!

— Ні, не сьогодні, — сказав він, і в його мовленні чулася моторозна впевненість. — Річ у тім, що коли ми не поквапимося, то ніколи не виїдемо з цієї бази. Я навіть не знаю, як мені вдалося злиняти з вежі. Певне, якась несправність. Чому б і ні? Бог свідок, усе інше також дало збій. — Він пронизливо засміявся, мов божевільний, і Саллі смертельно перелякалась. — Одягла дитину? Добре. Поклади кілька її речей у другу валізу. Усе інше кидай у блакитну господарську сумку, вона в шафі. А тоді ми дамо драла. Гадаю, з нами все гаразд. Вітер, слава тобі Господи, дме на захід.

Він знову кашлянув у кулак.

— Татку! — скрикнула Крихітка Лавон і простягнула ручки. — Хочу, татку! А то! На горгоші, татку! А то!

— Не зараз, — сказав Чарлі та зник на кухні.

За секунду заторохтів глиняний посуд. Він забирав дрібні заощадження, які вона по долару, а іноді й по п'ятдесят центів

складала в блакитну супницю на горішній полиці. Там було лише тридцять-сорок доларів. Гроші на домашні справи. Значить, усе по-справжньому. Що б то не було, воно відбувалося по-справжньому.

Діставши від батька таку відповідь, Крихітка Лавон, котрій майже ніколи та ні в чому не відмовляли, знову розрюмсалася. Саллі ледве вдягла її в легку курточку, а тоді гамузом поскидала мало не весь її одяг до сумки. Сама думка про те, аби покласти що-небудь у другу валізу, була смішною — валіза б луснула. Щоб заклацнути застібки, Саллі мусила притиснути її коліном. Вона подякувала Богу за те, що Крихітка Лавон навчена й не потрібно перейматися памперсами.

Чарлі заскочив до кімнати, і цього разу він справді біг. На ходу він засовував у кишені військової уніформи зіжмакані одинички та п'ятірки із супниці. Саллі підхопила Крихітку Лавон. Дівчинка вже повністю прокинулася і могла йти сама, та Саллі хотіла тримати її на руках. Вона нахилилась і взяла блакитну сумку за ручки.

— Куди ми, татку? — спитала Крихітка Лавон. — Я спатуняла.

— Дитятко може поспатуняти в машині, — сказав Чарлі, узявши дві валізи.

Крайка комбінації затріпотіла. Його очі мали той самий білий, вирячкуватий вигляд. Серед думок Саллі почала розростатися впевненість.

— Трапився нещасний випадок? — прошепотіла вона. — О Ісусе-Маріє, справді трапився, так? Якась аварія. Сталася аварія.

— Я грав у солітер, — сказав він. — Звів очі й побачив, що годинник змінив колір із зеленого на червоний. Увімкнув монітор. Саллі, вони всі...

Він затнувся, поглянув у широко розплющені очі Крихітки Лавон, усе ще обрамлені слізьми, однак зацікавлені.

— Там, унизу, усі МЕРТВІ, — сказав він. — Усі, за винятком одного чи двох, та, певне, їх уже також не стало.

— Татусю, що таке МЕТВІ? — поцікавилася Крихітка Лавон.

— Не зважай, люба, — промовила Саллі; їй здалося, що голос долинає з глибокого-глибокого каньйону.

Чарлі глитнув. У горлі щось клацнуло.

— Коли годинник стає червоним, усе має замкнутися на магнітні замки. У них там усе контролює комп'ютер «Чабб», а він начебто не

помиляється. Я побачив, що показують монітори, та вискочив із кімнати. Думав, ті клятві двері мене навпіл розріжуть. Вони мали б замкнутися тієї ж миті, як годинник засвітився червоним, та я й сам не знаю, коли точно він змінив колір і скільки часу минуло, доки я підвів голову. І я вже майже добіг до паркінгу, коли почув, як вони загрюкнулися позаду. Одначе якби я звів очі на тридцять секунд пізніше, то зараз сидів би в пункті управління, замкнений у вежі, наче муха в пляшці.

— У чому річ? Що?..

— Не знаю. І не хочу знати. Мені відомо лише те, що воно вб... що воно ВБИЛО їх дуже швидко. Якщо я їм потрібен, доведеться мене ввіймати. Так, вони платять надбавку за ризик, проте недостатню, аби я нікуди не сіпався. Вітер дме на захід. Поїдемо на схід. Ну ж бо, ходімо.

Вона все ще почувалася, наче не до кінця прокинулася, наче потрапила в пастку страшного, млосного жахіття, проте рушила за чоловіком до під'їзної доріжки, на якій у пахучій пустельній темряві каліфорнійської ночі стояв і тихенько іржавів їхній п'ятнадцятирічний «шеві».

Чарлі поскидав валізи в багажник, а господарську сумку — на задне сидіння. Тримаючи на руках дитину, Саллі на хвилюку затрималася біля пасажирських дверцят і подивилася на бунгало, у якому вони прожили останні чотири роки. Вона згадала, що, коли вони тільки заселялися, Крихітка Лавон ще зростала в її нутрі й усі поїздки на горгошах були ще попереду.

— Швидше! — гукнув Чарлі. — Жінко, залазь у машину!

Вона так і зробила. Він здав назад, і на секунду передні фари автівки вихопили з темряви фасад будинку. Їхнє віддзеркалення у вікнах дивилося на них очима загнаного звіра.

Чарлі напружено зігнувся над кермом; тьмяне світло від панелі з приладами підсвічувало його змарніле обличчя.

— Якщо ворота бази зачинені, доведеться йти на таран.

Він говорив серйозно. Вона це відчувала. Зненацька її коліна стали наче гумові.

Та потреби в таких відчайдушних діях не було. Ворота ніхто не замкнув. Один охоронець куняв над журналом. Його напарника Саллі

не бачила — певне, він сидів спереду. Це був звичайний пропускний пункт для військового транспорту, і розташовувався він на зовнішньому периметрі бази, тому охоронцям не було діла до того, що коїлося в її серцевині.

Звів очі й побачив, що годинник змінив колір із зеленого на червоний.

Саллі здригнулася й поклала руку чоловікові на коліно. Крихітка Лавон уже заснула. Чарлі легенько поплескав дружину по руці та сказав:

— Люба, все буде добре.

Над ранок вони вже мчали Невадою, так само рухаючись на схід, а Чарлі кашляв без упину.

⁵ Edward Dorn (1929—1999) — американський поет-авангардист. Наведений рядок Кінг узяв з епічної поеми про мандрівного напівковбоя-напівбога «Стрілець» («Gunslinger»), яка також подарувала назву першому роману з циклу «Темна вежа». Українською книга С. Кінга «Gunslinger» вийшла друком під назвою «Шукач».

КАПІТАН ТРИПС

16 ЧЕРВНЯ — 4 ЛИПНЯ 1990 Р.

Дзвоню лікарю, кажу:

«Лікарю, лікарю, прошу,

Почуваюсь дивно — гойдає, носить,

Скажіть-бо, що маю за капость?

Чи знана науці подібна напасть?»

«*The Sylvers*»⁶

Сонце, ти хлопця свого любиш?

Він — людина честі.

Сонце, ти хлопця свого любиш?

Ларрі Андервуд

КНИГА І

РОЗДІЛ 1

Гепскомбове «Тексако» тулилося біля траси 93, трохи північніше від Арнетта, жалюгідного містечка в чотири вулиці за 110 миль від Х'юстона. Цього вечора там були самі завсідники: вони розсілися навколо каси, пили пиво, точили лясина та спостерігали за тим, як комашня билась у велику підсвічену вивіску.

Станція належала Біллові Гепскомбу, тому інші дослухалися до нього, хоча він був дурним, як пеньок. Якби вони сиділи в закладі, який належав комусь іншому, власник міг би розраховувати на таке ж ставлення. Однак інші нічого не мали. В Арнетті панували скрутні часи. У 1980-му в містечку було два виробництва — фабрика, на якій виготовляли паперову продукцію (в основному для пікніків та барбекю), і калькуляторний завод. Та паперова фабрика закрилась, а завод калькуляторів занепадав, бо виявилось, що тепер із Тайваню їх можна замовляти значно дешевше, як і переносні телевізори та транзисторні радіоприймачі.

Норман Брюетт із Томмі Воннамейкером раніше працювали на паперовій фабриці, а наразі жили на пільги, бо закінчився термін допомоги у зв'язку з безробіттям. Генрі Кармайкл та Стю Редман були працівниками на калькуляторному заводі, та рідко отримували більше роботи, ніж тридцять годин на тиждень. Віктор Пелфрі вже вийшов на пенсію й кутив самокрутки, від яких у носі свербіло, — усе, що він міг собі дозволити.

— Ось що я вам скажу, — мовив Геп, поклавши руки на коліна та нахилившись уперед. — Їм треба взяти й послати інфляцію нахрін. І нахрін це лайно з державним боргом. Преси в нас є, папір — теж. Треба наковбасити п'ятдесят мільйонів тисячних банкнот і пожбурити їх в обіг.

Пелфрі працював машиністом до 1984 року, і він виявився єдиним серед присутніх, у кого стало самоповаги, аби вказати Гепу на хибність його явно дурноверхих тверджень.

— Так ми далеко не заїдемо, — сказав він, лаштуючи нову смердючу цигарку. — Якщо так зроблять, буде як у Річмонді після Війни штатів⁷. Якщо тобі в ті дні хотілось імбирного пряника, ти давав пекареві долар Конфедерації, він клав його на печиво й вирізав із нього шматок такого ж розміру. Ти ж знаєш, гроші — то лише папір.

— А ще я знаю людей, які з тобою не погодяться, — гірко промовив Геп. Він узяв зі столу червоний засмальцьований затискач для паперів. — Я винен їм гроші. І вони починають сіпатися.

Стю Редман — певне, наймовчазніша людина в Арнетті — сидів на тріснутому пластиковому стільці «Вулко» з бляшанкою «Пабсту» і дивився на трасу 93 крізь вітрину заправки. Стю знав, що таке злидні. Він виріс у цьому містечку, у сім'ї дантиста, який помер і полишив дружину із семирічним Стю та ще двома дітлахами.

Його мати працювала в придорожньому кафе «Далекобійник» одразу за Арнеттом, і якби воно не згоріло в 1979-му, Стю міг би його зараз бачити. Зарплатні вистачало, щоб прогодувати сім'ю, але то й усе. У дев'ять років Стю почав працювати, спершу на Рога Такера, власника «Далекобійника» (після школи допомагав розвантажувати ваговози за тридцять п'ять центів за годину), а тоді на скотофермах у сусідньому містечку Брейнтрі, і там йому довелося збрехати про свій вік, аби отримувати на тиждень двадцять карколомних годин важкої роботи з мінімальною ставкою.

Тож тепер, дослухаючись до того, як Геп і Вік Пелфрі сперечаються про гроші та чудуються з їхньої таємничої властивості непомітно випаровуватися, він згадав, як на початку кривавили його руки від нескінченного тягання тачки зі шкурами й кишками. Він спробував приховати це від матері, та вона все помітила менш ніж за тиждень після того, як він почав працювати. Вона трохи поплакала над його руками, — а його мати була не з тих жінок, які легко пускають сльозу, — проте не попросила кинути роботу. Вона знала, у якому вони становищі. Була реалісткою.

Своєю мовчазністю він частково завдячував тому, що ніколи не мав ані друзів, ані часу на них. Школа, потім робота — все. За рік після того, як він почав працювати на фермах, його молодшого братика Дейва згубила пневмонія, і Стю так ніколи з цим не змирився. Йому

здавалося, то через почуття провини. Він любив Дейва більше за всіх... однак ця смерть означала, що годувати стало на один рот менше.

У старших класах він відкрив для себе футбол, і мати заохочувала це хобі, хоча на роботу лишалося менше часу. «Грай, — казала вона. — Якщо ти й маєш квиток звідси, Стюарте, це футбол. Грай. Згадай Едді Ворфілда». Едді Ворфілд був місцевим героєм. Ворфілд походив зі ще біднішої сім'ї, ніж Стюартова, та зажив слави як квотербек регіональної команди старшокласників, потрапив до Техаського сільськогосподарсько-інженерного університету⁸ зі стипендією з фізкультури, а потім десять років грав у «Green Bay Packers»⁹ — в основному як запасний квотербек, але кілька пам'ятних разів з'являвся на полі в стартовому складі. Тепер Едді володів мережею фастфудових забігайлівок по всьому Центральному та Середньому Заході, а в Арнетті лишився фольклорною фігурою. Коли в Арнетті говорять про успіх, на увазі мають Едді Ворфілда.

Зі Стю квотербек був ніякий — не виходило з нього Едді Ворфілда. Та коли розпочався одинадцятий клас, йому дійсно здавалося, що якщо він працюватиме над собою, то зможе сподіватися на невелику стипендію з фізкультури... тим паче, що, крім цього, були ще програми, які дозволяли поєднувати навчання й роботу, а шкільний психолог розповів йому про кредитну програму, прописану в Акті освіти задля національної безпеки¹⁰.

А тоді його мати захворіла й до роботи вже не повернулася. У неї був рак. Вона померла за два місяці до його шкільного випуску, покинувши Стю з молодшим на три роки братиком Брюсом на шії. Стю відмовився від стипендії з фізкультури та влаштувався на калькуляторний завод. І врешті вирватися вдалося саме Брюсові. Він жив у Міннесоті, працював системним аналітиком в ІВМ. Писав нечасто, і востаннє Стю бачив брата на похороні своєї дружини — померла вона від такого ж раку, який занастив його матір. Він гадав, що Брюс несе на спині власну провину... і що Брюс може соромитися брата, який перетворився на селяка з депресивного техаського міста й удень ішачить на калькуляторному заводі, а вечорами або сидить у Гепа, або хилєє пиво «Лон стар» у «Голові індіанця».

Найкращим життя здавалось у шлюбі, та протривав він лише вісімнадцять місяців. Утроба його молоденької дружини виносила єдине дитя — темношкіре та хворобливе. То було чотири роки тому. Після цього Стю іноді думав про те, щоб поїхати з Арнетта на пошуки чогось кращого, однак його втримала інерція маленького містечка — тихий спів сирен, у якому словами були знайомі обличчя, а мелодією — рідні краєвиди. Йому подобалося в Арнетті, а Вік Пелфрі одного разу нагородив його найприємнішим компліментом, назвавши «старим хитрим жуком».

Вік із Гепом усе ще перемелювали грошову тему. У небі лишалося трохи світла, та земля поринула в тінь. Машини нечасто їздили 93-ю трасою, і це була одна з причин, чому в Гепа набралось стільки неоплачених рахунків. Та на очах у Стю до них наближалась автівка.

Вона була все ще за чверть милі від заправки, й останнє денне світло тьмяно віддзеркалювалося від запилюжених залишків хрому. Стю мав гострий зір, і він упізнав у машині дуже старий «шевроле» — мабуть, 75-го року. «Шеві» їхав із вимкненими фарами. Його швидкість не перевищувала п'ятнадцяти миль на годину, та машину носило по всій дорозі. Поки що автомобіль помітив тільки Стю.

— Скажімо, ти віддаси цю станцію під заставу й отримаєш іпотечний кредит, — говорив Вік. — І, скажімо, сума буде п'ятдесят доларів на місяць.

— Та малувато береш.

— Ну, хай буде п'ятдесят, просто щоб назвати якусь цифру. Припустімо, федерали взяли й надрукували тобі вагон грошей. Тоді банк усе підрахує й захоче з тебе вже сто п'ятдесят доларів. І бідність твоя нікуди не дінеться.

— Атож, — бовкнув Генрі Кармайкл.

Геп роздратовано глипнув на нього. Так уже сталося, що йому було відомо про звичку Генка брати колу з автомата без грошей, і, більше того, Генк знав, що його давно викрили, і коли йому вже так кортіло вклинитися в суперечку, він мав би стати на бік Гепа.

— Не думаю, що вийде саме так, як ти кажеш, — мовив Геп з усім авторитетом людини з дев'ятикласною освітою й заходився пояснювати свою думку.

Стю розумів лише те, що зчепилися вони страх як міцно, тож він приглушив Гепів голос до беззмістовного жебоніння й дивився, як «шеві» виляє та гойдає носом. З огляду на таку їзду Стю гадав, що далеко машина не заїде. «Шеві» перетнув білу розмітку, і його колеса здійняли куряву над лівим крилом. Та ось автівку понесло назад, кілька секунд вона трималася своєї смуги, а тоді мало не полетіла в кювет. По тому водій немов побачив у великій підсвіченій вивісці «Тексако» сигнальний маяк, і автівка помчала до заправки, наче ракета, чиє пальне майже скінчилося. Стю вже чув стомлене гупання двигуна, розмірене булькання й сичання напівживого карбюратора та спрацьованих клапанів. Флуоресцентні лампи над колонками освітлювали забризкане брудом лобове скло, тож важко було роздивитися, що коїться в салоні автівки, проте коли «шеві» підскочив на горбку, Стю помітив, як за кермом вільно гойднувся розмитий силует водія. Машина йшла вперед, тримаючи ту саму невблаганну швидкість у п'ятнадцять миль.

— А я кажу, що, коли в обігу буде більше готівки, ти...

— Гепе, ти б вимкнув колонки, — м'яко промовив Стю.

— Колонки? Що?

Норм Брюетт розвернувся й визирнув у вікно.

— О Господи, — сказав він.

Стю піднявся зі стільця, перехилився повз Томмі Воннамейкера та Генка Кармайкла й клацнув усіма вимикачами — по чотири кожною рукою. Тож він був єдиним, хто не побачив, як «шеві» протаранив і зчесав ряд колонок, що стояли ближче до дороги.

Автомобіль зносив їх повільно та невблаганно — збоку це здавалося навіть величним. Наступного дня в «Голові індіанця» Томмі Воннамейкер божився, що стоп-сигнали й разу не блимнули. «Шеві» сунув собі на швидкості миль у п'ятнадцять, наче провідна автівка на Трояндовому параді¹¹. Шасі заскреготіли об бетон острівця безпеки, а коли в нього врзалися колеса, усі, крім Стю, побачили, як голова водія безвільно гойднулася та стукнулася об лобове скло, залишивши на місці удару білі тріщини, схожі на зірку.

«Шеві» підскочив, наче копнутий пес, і зніс колонку з паливом підвищеної якості. Вона відірвалася від асфальту й покотилася геть,

розляпуючи залишки бензину. Пістолет відчепився і лежав, виблискуючи під флуоресцентним світлом.

Усі вони помітили іскри, які висікала з бетону вихлопна труба, і Геп, який бачив вибух заправки в Мексиці, інстинктивно примружив очі в очікуванні вогняної кулі. Натомість «шеві» хвицнув задом і зіскочив з острівця на бік заправки. Передок зітнувся з колонкою бензину з низьким вмістом свинцю, перекинувши її з порожнистим «бух».

Здавалося, «шевроле» навмисне закінчив розворот на 360 градусів і знову вдарився в острівець — цього разу боком. Зад перескочив через бордюр і зніс звичайну колонку. Ще трохи проволікши іржаву вихлопну трубу, «шеві» зупинився. Він знищив усі три колонки на острівці, ближчому до шосе. Двигун іще з кілька секунд погуркотів, а потім здався. Стояла така гучна тиша, що ставало не по собі.

— Йокелемене, — видихнув Томмі Воннамейкер. — Гепе, вона рвоне?

— Якби, то вже бахнула б, — сказав Геп, зводячись на ноги.

Плечем він зачепив стос мап, і всюди розсипалися Техаси, Нью-Мексико та Аризони. Геп відчув обережну радість. Його колонки були застраховані, і за страховку заплачено. Мері без угаву повторювала, що страхування передусім.

— Певне, мужик геть п'яний, — мовив Норм.

— Я бачив його задні фари, — сказав писклявим від збудження голосом Томмі. — Жодного разу не блимнули. Йокелемене! Якби він гнав шістдесят, ми б уже всі дали дуба.

Вони повискакували із заправки — першим біг Геп, а позаду йшов Стю. Геп, Томмі та Норм підбігли до автівки одночасно. Стояв запах бензину, і вони чули, як повільно цокає, остигаючи, двигун «шеві». Геп відчинив дверцята з боку водія, і чоловік, який сидів за кермом, вивалився з машини, наче старий мішок із брудною білизною.

— Чорт забирай! — крикнув, мало не загорлав Норм Брюетт.

Він відвернувся, схопився за своє об'ємне черево, і його знудило. Річ була не в чоловікові, який випав з автівки (Геп акуратно впіймав його, перш ніж той ударився об землю), а в запаху, що викотився зсередини, — хворобливий сморід, у якому змішалися кров, фекалії, блювотиння та гниль. То був страхітливо насичений запах смертельної хвороби.

Наступної миті Геп відвернувся і, тримаючи водія під пахви, потягнув його за собою. Томмі хутенько підхопив ноги, що волочилися асфальтом, і разом із Гепом вони понесли водія досередини. У світлі флуоресцентних ламп їхні обличчя здавалися геть жовтими й перекошеними. Геп забув про гроші за страховку.

Інші зазирали до «шеві», і тепер уже Генк відвернувся, притиснувши до рота долоню, — при цьому мізинець у нього стирчав, як у чоловіка, який тримав у руці бокал вина й збирався виголосити тост. У спортивному темпі він відійшов до північної ділянки АЗС і випустив вечерю на волю.

Вік зі Стю подивилися трохи в машину, перезирнулись і знову глянули в салон. На пасажирському місці сиділа молода жінка; її плаття-сорочка високо задерлося. До неї прихилилася трирічна дитина, хлопчик або дівчинка. Обоє мертві. Їхні шиї роздулися, наче гумові камери, і плоть там стала фіолетово-чорною, наче синець. Під очима набрякли мішки.

Пізніше Вік розказував, що вони скидалися на бейсболістів, які помазали сажею під очима, щоб підкреслити погляд. Та очі лише сліпо витріщалися. Жінка тримала дитину за руку. З носів у них набіг густий слиз і закупорив ніздрі. Навколо дзижчали мухи — сідали на шмарклі, залазили до відкритих ротів. Стю бував на війні, але ніколи не бачив такого жахливого видовища. Його погляд постійно повертався до тих зімкнених рук.

Вони з Віком позадкували, тупо подивилися один на одного й повернулися до заправки. Чоловіки бачили, як Геп несамовито працював щелепою біля слухавки таксофона. Норм ішов до станції позаду них і постійно озирався на сцену аварії. Водійські дверцята стояли сумно прочиненими. З люстерка заднього огляду звисала пара дитячих черевичків.

Генк стояв біля дверей і витирив рот брудною хустинкою.

— Господи, Стю, — сказав він нещасно, і Стю кивнув.

Геп поклав слухавку. Водій «шеві» лежав на підлозі.

— Швидка приїде за десять хвилин. Як гадаєте, вони?.. — він тицьнув великим пальцем у бік «шеві».

— Мертві, будь певен, — кивнув Вік. Його зморшкувате обличчя було жовтаво-сірим, і він розсипав тютюн по підлозі, намагаючись

зробити собі ще одну смердючу цигарку. — У тачці сидять наймертвіші люди, яких я будь-коли бачив.

Він поглянув на Стю — той кивнув і засунув руки в кишені. Нерви геть розшарпалися.

Чоловік на підлозі видушив із горла хрипкий стогін, і всі очі звернулися до нього. За мить, коли стало зрозуміло, що він чимдуж силкується щось сказати, Геп присів біля нього. Урешті-решт, це ж його заправка.

Що б не прикінчило жінку з дитиною, воно взялося й за водія. З носа постійно текло, а дихання звучало по-підводному — у грудях чоловіка щось клекотало. Під очима почали напухати мішки, і хоча чорноти поки що не було, вони вже посиніли. Шия в нього здавалася затовстою, і надлишок плоті зібрався в складки, наче два зайві підборіддя. Його була сильна лихоманка, тому поряд із ним здавалося, ніби сидиш біля відкритої печі для барбекю, у яку поклали хороше, якісне вугілля.

— Пес, — пробелькотів він. — Його дострелили?

— Містере, — заговорив до нього Геп, легенько потермосивши чоловіка за плече. — Я викликав швидку. З вами все буде добре.

— Годинник почервонів, — прохарчав незнайомиць, а тоді закашлявся — спустошлива низка вибухів, від яких увсебіч полетіли довгі нитки слизу з гноєм.

Відчайдушно скривившись, Геп відсахнувся.

— Краще його перевернути, — сказав Вік. — Бо отак він захлинеться.

Та перш ніж вони це зробили, кашель ущух, знову перетворившись на гримуче, нерівне дихання. Водій повільно кліпнув очима й поглянув на чоловіків, які зібралися навколо.

— Де... ми?

— В Арнетті, — озвався Геп. — «Тексако» Білла Гепскомба. Ви збили кілька моїх бензоколонок. — І поспіхом додав: — Та це нічого. Вони застраховані.

Чоловік на підлозі спробував сісти, та не зміг. Йому довелося вдовольнитися тим, що він узяв Гепа за лікоть.

— Моя дружина... моя дівчинка...

— З ними все добре, — сказав Геп, либлячись усмішкою тупого пса.

— Здається, я кепсько захворів, — мовив незнайомець. Дихання заходило й виривалося з нього густим, м'яким ревінням. — І вони теж хворіли. Відтоді, як прокинулися два дні тому. У Солт-Лейк-Сіті... — тріпотливі повіки зімкнулися. — Захворіли... певне, врешті-решт, ми втекли запізно...

Здалеку, постійно наближаючись, до них долинуло виття волонтерської швидкої Арнетта.

— Оце так, — повторював Томмі Воннамейкер. — Оце так-так.

Очі хворого знову тремтливо розчахнулись, і тепер вони були сповнені гострого, палкого занепокоєння. Він іще раз спробував сісти. Піт струменів його обличчям. Він схопився за Гепа.

— Із Саллі та Крихіткою Лавон усе гаразд? — зажадав він відповіді.

З його губ летіла слина, і Геп відчував теплоту, яку випромінював його жар. Чоловік був хворим, напівбожевільним, і від нього смерділо. Геп згадав, як, бува, тхне стара собача підстилка.

— З ними все гаразд, — стояв він на своєму, ледь не втрачаючи самовладання. — Ти... лежи собі й не напружуйся, окей?

Водій розслабився. Його хрипіння погучнішало. Геп із Генком перевернули його на бік, і дихання стало трішки рівнішим.

— До вчорашнього вечора я почувався досить добре, — сказав чоловік. — Кашляв та й усе. А вночі прокинувся вже хворим. Запізно втекли. З Крихіткою Лавон усе гаразд?

Останні слова перейшли в незрозуміле белькотіння. Виття швидкої поступово наближалось. Стю підійшов до вікна й став виглядати її. Інші лишилися біля чоловіка, який лежав на підлозі.

— Віку, маєш здогад, що в нього за болячка? — спитав Геп.

— Не-а, — похитав головою Вік.

— Мо', вони чимось траванулися, — озвався Норм Брюетт. — В автівки каліфорнійські номери. Себто вони ж, певне, їли в придорожніх кафешках. Мо', ковтнули зіпсованого гамбургера. Буває.

Під'їхала швидка. Вона оминула розбитий «шеві» й зупинилася між ним і дверима заправки. Червоний маячок накручував божевільні пульсуючі кола. На вулиці було вже зовсім темно.

— Дай сюди руку, я тебе витягну! — зненацька скрикнув чоловік на підлозі, а тоді затих.

— Отруєння, — повторив Вік. — Та-ак, може, це воно. Сподіваюся, що воно, бо...

— Бо що? — спитав Генк.

— Бо інакше це може бути щось заразне, — Вік поглянув на них збентеженими очима. — У п'ятдесят восьмому я бачив хворих на холеру під Ноґелесом¹², і наш пасажир дуже на них схожий.

Троє чоловіків закотили всередину ноші.

— Гепа, — заговорив один із них. — Тобі пощастило, що твоя хирна дупа не злетіла в повітря й не кружляє в раю. Це він, га?

Завсідники станції розійшлися, щоб пропустити санітарів: Біллі Верекера, Монті Саллівана та Карлоса Ортеґу — їх усі знали.

— У тій автівці ще два пасажери, — сказав Геп і, відтягнувши Монті вбік, додав: — Жінка та мала дівчинка. Обидві мертві.

— Бляха-муха! Точно?

— Ага. Та чолов'яга про це не знає. Повезете його до Брейнтрі?

— Та певно ж. — Монті дивився на Гепа ошелешеними очима. — А що робити з тими двома в машині? Гепа, я не знаю, що робити.

— Стю може зателефонувати до поліції штату. Ти не проти, якщо я поїду з вами?

— Та ні.

Вони поклали хворого на ноші, і поки його вивозили на вулицю, Геп підійшов до Стю.

— Я хочу з'їздити в Брейнтрі разом із ними. Зателефонуєш до поліції штату?

— Ясна річ.

— І Мері також. Подзвони та розкажи їй, що трапилося.

— Окей.

Геп підбіг до швидкої та заліз усередину. Біллі Верекер загрюкнув за ним дверцята й гукнув двох інших санітарів. Вони перелякано й вражено витріщалися на вміст салону роздубаного «шеві».

За кілька секунд швидка рушила з місця — завила сирена, червоний проблисковий маячок закрутився й запульсував, кидаючи на майданчик станції криваві тіні. Стю підійшов до таксофона та опустив у нього четвертак.

Водій «шеві» помер за двадцять миль до лікарні. Він втягнув у булькітливі груди останній вдих, випустив його, знову почав набирати повітря, а тоді це зупинилося.

Із задньої кишені незнайомця Геп дістав гаманець та оглянув його вміст. Сімнадцять доларів готівкою. Каліфорнійські водійські права, які стверджували, що їхнього власника звали Чарльз Д. Кемпін. А ще там було військове посвідчення та ламіновані світлини з його дочкою й дружиною. Гепові не хотілося їх роздивлятися.

Він запхав гаманець назад у кишеню померлого й сказав Карлосові, щоб той вимкнув сирену. Було десять по дев'ятій.

РОЗДІЛ 2

На міському пляжі в Оганквіті, штат Мейн, в Атлантичний океан врізався довгий кам'яний пірс. Сьогодні він нагадував їй сірий палець судді, і коли Френні паркувала автівку на громадській стоянці, бачила, що Джессі сидить на самому його вістрі — лише силует проти яскравого неба. Над ним ширяли галасливі чайки, доповнюючи новоанглійський пейзаж (хоч бери й на стіну вішай), і вона сумнівалася, що котромусь із птахів стане духу зіпсувати його, скинувши білу бомбочку на бездоганну блакить робочої сорочки Джессі Райдера. Зрештою, він справжній поет.

Вона знала, що то Джесс, бо його спортивний велосипед був прикутий до залізної огорожі, яка бігла повз будиночок паркувальника. Гас — лисуватий і череватий муніципальний службовець — рушив їй назустріч. Для туристів діяв тариф у долар із машини, та він знав, що Френні живе в Оганквіті, тому навіть не глянув на наліпку «МЕШКАНЕЦЬ МІСТА», яка притулилася в кутку лобового скла. Френні частенько сюди приїздила.

«Ще й як частенько, — подумала Френ. — Власне, саме тут я й завагітніла — якраз у дванадцяти футах над припливною позначкою. Люба Ґулько, тебе зачали на мальовничому мейнському узбережжі — у

дванадцяти футах над припливною позначкою й у двадцяти ярдах від хвилеріза. Місце відмічено хрестиком».

Ґас підняв руку й показав Френні знак миру.

— Міс Ґолдсміт, там ваш хлопець, сидить на краю пірса.

— Дякую, Ґасе. Як справи?

Він усміхнувся та махнув рукою на стоянку. На паркінгу було з десяток машин, і більшість із них мали червону або блакитну наліпку «МЕШКАНЕЦЬ МІСТА».

— Так рано багато не заробиш, — сказав він. Було 17 червня. — Заждіть два тижні — тоді й заробимо місту трохи грошенят.

— Ще й як заробимо. Якщо ви їх самі не протринькаєте.

Ґас зареготав і пішов назад до вартівні.

Френні сперлась однією рукою об теплий метал автомобіля, зняла кросівки та вдягла гумові ляпанці. Вона була високою дівчиною з каштановим волоссям, яке спадало до середини спини. Тьмяно-жовта блузка. Гарна фігура. Довгі ноги, що приваблюють погляди. «Найвища проба» — здається, саме так говорили в студентському клубі. «Дивидиви, засандалити є куди!» Міс Коледж 1990 року.

Вона посміялась із себе, та сміх вийшов не дуже веселим. «Так розійшлася, наче в тебе новини світового масштабу», — сказала собі. Розділ шостий: Гестер Прінн приносить превелебному отцю Дімздейлу новину про скорі народини Перл¹³. Та ніякий він не Дімздейл. Його звати Джесс Райдер, і йому двадцять років — на один менше, ніж нашій героїні — Маленькій Френ. Він здібний студент-старшокурсник-поет. Це помітно з його бездоганної шамбресвої¹⁴ сорочки.

Вона завмерла на краю піску, відчуваючи, як приємний жар гріє стопи навіть крізь підошви в'єтнамок. Силует на іншому кінці пірса й досі жбурляв у воду маленькі камінці. Думки в неї були трохи кумедні, та більше гнітючі. Він знає, як виглядає збоку, коли тут сидить, думала вона. Лорд Байрон — самотній, однак хоробрий. Тож він сидить на самоті та оком на море кидає — то путь його назад, додому, до рідної Англії. Проте я, вигнанець, ніколи не спроможусь...

Та бляха!

Її роздратовала не стільки сама думка, скільки те, що це показувало її власний настрій. Там сидить юнак, про якого вона гадала, що кохає його, а вона стоїть у нього за спиною й глузує.

Вона рушила вздовж пірса, граційно вибираючи шлях, оминаючи каміння та тріщини. Старий пірс колись був частиною хвилеріза. Тепер більшість суден швартувалася біля південної частини міста, адже там було три пристані й сім дешевих готелів із ресторанами, які гули всеньке літо.

Френ повільно йшла й намагалася вгамувати думку про те, що вона могла розлюбити його за останні одинадцять днів — відтоді, як довідалася, що її, говорячи словами Емі Лодер, «трішечки запліднили». Ну, це ж він таке їй зробив, чи не так?

Та провина була не лише його. І вона приймала пігулки. Що могло бути простішим? Френ сходила до студентського медпункту, розповіла там лікареві, що в неї менструальні болі, висипають вугрі з прищами, і він виписав їй рецепт. Більше того, він навіть дав їй запас безкоштовних зразків на цілий місяць.

Вона знову спинилася, цього разу вже над водою — праворуч і ліворуч від неї хлюпотіли хвилі. Їй подумалося, що лікар із медпункту, певне, чув про менструальні болі й прищі так само часто, як і аптекарі — про те, як пацанам потрібно купити презервативи для брата, і в такі часи навіть частіше. Вона могла б просто зайти до нього й сказати: «Жени колеса. Трахатися хочу». За віком уже все гаразд, тож чого соромитися? Вона поглянула на спину Джессі й зітхнула. Адже сором має здатність перетворюватися на стиль життя. Вона рушила далі.

Хай там як, а пігулка не подіяла. Хтось у відділі контролю за якістю на старому доброму заводі «Овріл» заснув над кнопкою. Або так, або вона забула, що не ковтнула пігулку, а потім забула, що забула.

Френ тихенько підійшла до свого хлопця, який тримав у лівій руці каміння й правицею запускав його у володіння Великої Атлантики, і поклала йому обидві руки на плечі. Джесс зойкнув і незграбно скочив на ноги. Навсібіч розлетілася галька, і він мало не перекинув Френні у воду. Та й сам мало не полетів сторчака.

Вона безпорадно захихотіла й позадкувала, притиснувши руки до рота, щойно він розлючено крутнувся до неї — чорнявий молодик із гарною статурою, в окулярах із золотою оправою та пересіченими

рисами обличчя, які Джесс так ніколи й не прийме, адже вони зовсім не передають чутливості його натури.

— Ти мене до чортиків налякала! — прогорлав він.

— О Господи, — захихотіла вона, — вибач мені, та вийшло так кумедно, справді кумедно.

— Ми мало у воду не попадали, — сказав він, ображено ступивши до неї.

Вона зробила крок назад, аби збільшити дистанцію, але перечепилася об камінь і впала на сідниці. Щелепи клацнули, прикусивши язика, — о вишуканий біль! — і вона перестала сміятися; звук немов ножем відтяло. Сам факт раптової тиші — я радію, вимкни мене — видався їй кумеднішим за все, і попри те, що з язика йшла кров, а від болю з очей бігли сльози, дівчина знову почала хихотіти.

— Френні, з тобою все гаразд?

Стурбований Джесс став поряд із нею на коліна. «І все ж таки я його справді кохаю, — подумала вона з деяким полегшенням. — От і чудово, мені ж краще».

— Френ, ти собі нічого не ушкодила?

— Лише свою гордість, — сказала вона й дозволила йому поставити її на ноги. — І язика надкусила. Ось, бачиш?

Сподіваючись на усмішку у відповідь, вона вистромила язика, та Джесс лише насупився.

— Господи, Френ, у тебе ж кров іде.

Він дістав із задньої кишені хустинку, із сумнівом поглянув на неї, а потім сховав назад. В уяві Френ вигулькнув образ того, як вони, молоді й закохані, ідуть до стоянки, тримаючись за руки, а з її рота стирчить носовичок. Вона махає рукою до усміхненого добряка-паркувальника й каже: «Хше-хщуту-Гах!»

Попри те, що язик справді болів, а від кривавого присмаку в роті стало дещо млосно, Френ знову захихотіла.

— Відвернися, — манірно сказала вона. — Дамі треба зробити одну гидоту.

Легенько всміхнувшись, він театралью прикрив очі. Зіпершись на руку, вона перехилилася через край пірса й плюнула — яскраво-червона слина. Фе. Ще раз. І ще раз. Нарешті рот трохи очистився. Френ озирнулася й побачила, що Джесс підглядає крізь пальці.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ